

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 88)

Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/283)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K. Gn. Md. 07/196-1311/06490

16.12.1991

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İhtüzüğü'nün 78 inci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K. Gn. Md. 07/101-146/03034

26.3.1991

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 14.3.1991 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Yıldırım Akbulut

Başbakan

GEREKÇE

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması anlaşmalarının ana amacı, ülkeler arası sermaye ve teknoloji akımını teşvik ve ilgili ülkenin hukuk düzeni içinde nasıl korunduğunu tespit etmektir.

Bilindiği üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanan VI. 5 Yıllık Kalkınma Planının ve onu izleyen Yıllık Programların en önemli ilkeleri arasında, ülke ekonomisinin dışa açılması, ülke ekonomisinin dünya ekonomisi ile entegre edilmesi yer almaktadır.

Bu çerçevede, ülkemizde yatırım yapan yerli ve yabancı sermayenin çalışma esaslarını geliştirmek ve teşvik etmek amacı ile yatırım ve ticarî ilişkilerimizin yoğun olduğu ülkeler ile, 1961 yılında başlatılan yatırımların teşviki ve korunmasına yönelik anlaşmaların imzalanması hızlandırılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti ve Çin Halk Cumhuriyeti arasında sermaye ve teknoloji akımını hızlandırmak amacıyla imzalanan, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının esasları şöyle özetlenebilir.

1. Türkiye ve Çin Halk Cumhuriyetinde yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak ve karşılıklı tanıtılmasına imkân vermek,
2. Türkiye ve Çin Halk Cumhuriyetinde yabancı sermayenin kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olacağı imkânları tespit etmek,
3. Yatırımlarla ilgili olarak, her iki ülke arasında veya bu ülkelerdeki yatırımcı ile ev sahibi ülke yönetimi arasında çıkacak ihtilafların çözüm yollarını tespit etmektir.

Bu anlaşma, Türk özel teşebbüsüne Çin Halk Cumhuriyetinde, Çin Halk Cumhuriyeti özel teşebbüsüne Türkiye'de karşılıklı ekonomik ve yasal güvence verirken, ilgili ülkeye maddî ve manevî yönden ilave herhangi bir yük getirmemektedir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No. : 1/283
Karar No. : 13

1.4.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 18.3.1992 tarihli 5 inci Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Türkiye ile Çin Halk Cumhuriyetinde uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak, her iki ülkede yabancı sermayenin kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olacağı imkânları tespit etmek, yatırımlarla ilgili olarak, iki ülke yönetimi arasında çıkması muhtemel ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek amacını güden tasarı, Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Ali Dinçer
Ankara
Üye
Sait Kemal Mimaroğlu
Ankara
Üye
Arslan Adnan Türkoğlu
Çorum
Üye
Muzaffer Demir
Muş

Başkanvekili
Fethi Akkoç
Bursa
Üye
Tunç Bilget
Aydın
Üye
Erkut Şenbaş
İzmir
Üye
İrfan Demiralp
Samsun

Üye
Halil Başol
Tekirdağ

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Plan ve Bütçe Komisyonu
Esas No. : 1/283
Karar No. : 42

14.5.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 26.3.1991 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça önhavalesi uyarınca Dışişleri Komisyonunda görüşüldükten sonra, Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşvik ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 13.5.1992 tarihinde yaptığı 38 inci birleşiminde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Ömer Barutcu'nun Başkanlığında, Dışişleri, Maliye ve Gümrük Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinde katılmalarıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planının ve onu izleyen Yıllık Programların en önemli ilkeleri arasında; Ülke ekonomisinin dışa açılması ve bu çerçevede, müteşebbis ve sermaye gücünün dış ülkelere, yabancı sermaye ve teknolojinin de ülkemize getirilmesi suretiyle, ülke ekonomisinin dünya ekonomisi ile entegre edilmesi öngörülmektedir.

Tasarı ile, ülkemizde ve Çin Halk Cumhuriyetinde uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak, her iki sermayenin kamulaştırılmaları sırasında tabî olacağı muamele ve sahip olduğu hakları tespit etmek ve yatırımlarla ilgili olarak, iki ülke veya iki ülke yatırımcıları arasında çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tesbit etmenin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Hükümet adına yapılan açıklamalardan sonra tasarı Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Dışişleri Komisyonunca aynen kabul edilen tasarının 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeyle ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
İlyas Aktaş
Samsun
Sözcü
Mahmut Öztürk
Aksaray
Veli Andaç Durak
Adana
Mehmet Nedim Budak
Ankara
Hüseyin Balyalı
Balıkesir
Zeki Ergezen
Bitlis
(İmzada bulunamadı)

Yılmaz Ovalı
Bursa
M. Haluk Müftüler
Denizli
Rüştü Kâzım Yücelen
İçel

Adnan Kahveci
İstanbul
Rıfat Serdaroğlu
İzmir
Mustafa Ünal
Konya
(İmzada bulunamadı)

Ekrem Pakdemirli
Manisa
(İmzada bulunamadı)

Hasan Peker
Tekirdağ

Başkanvekili
İrfan Gürpınar
Kırklareli
Kâtip
Haydar Oymak
Amasya
Halil Demir
Aksaray
Veynel Atasoy
Antalya
Melih Pabuçcuoğlu
Balıkesir
Necmi Hoşver
Bolu

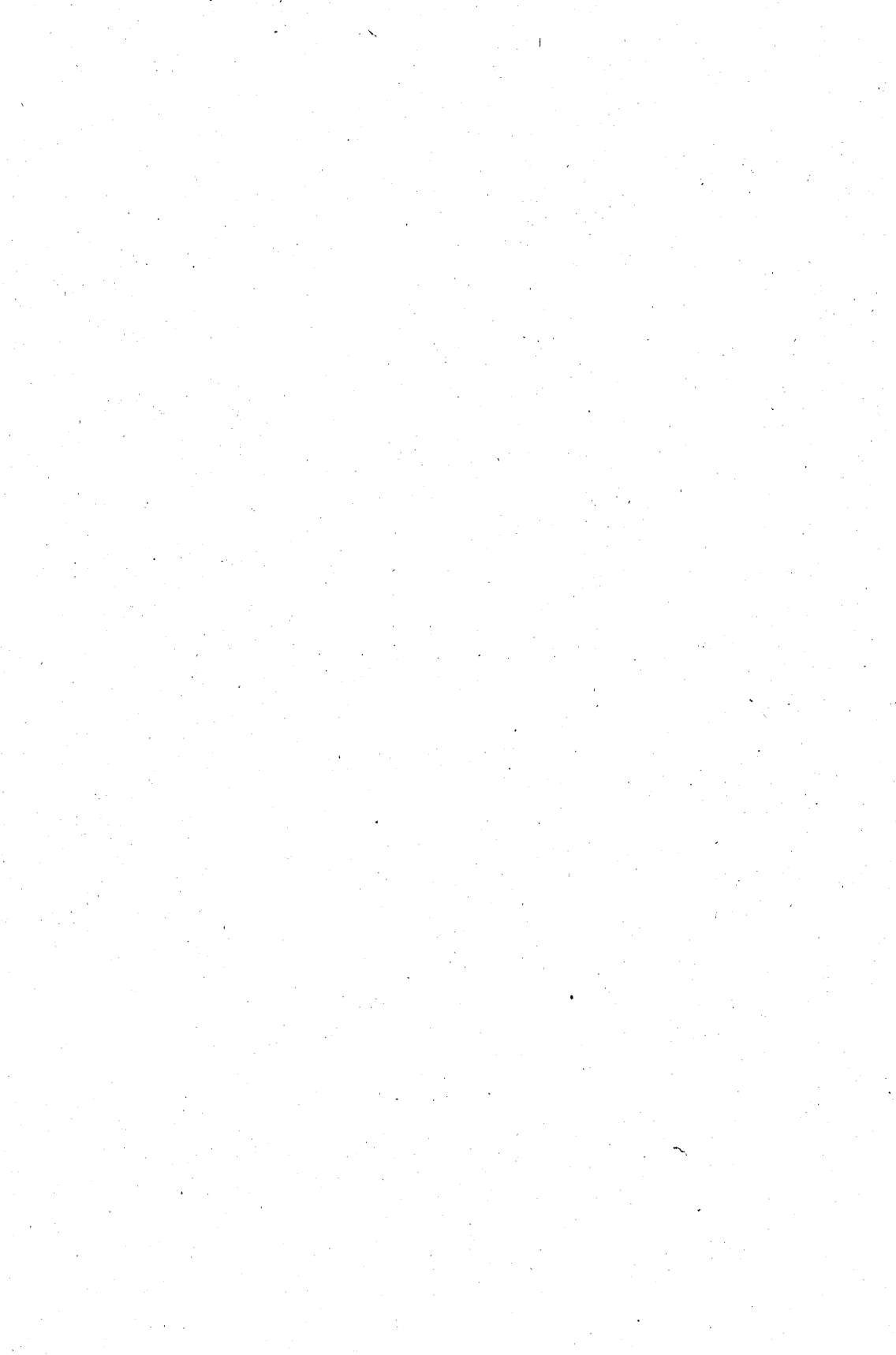
Adnan Keskin
Denizli
Nihat Matkap
Hatay
Nami Çağan
İstanbul
(İmzada bulunamadı)

Z. Selçuk Maruflu
İstanbul
Alaettin Kurt
Kocaeli
Mehmet Ali Yavuz
Konya

Refaidin Şahin
Ordu

İbrahim Kumaş
Tokat

Koray Aydın
Trabzon

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 13 Kasım 1990 tarihinde Pekin'de imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>Y. Akbulut</i> Başbakan	
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>M. Keçeciler</i>	<i>K. İnani</i>
Devlet Bakanı Y.	Devlet Bakanı
<i>A. Kahveci</i>	<i>C. Çiçek</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>I. Çelebi</i>	<i>V. Dinçerler</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>İ. Özarslan</i>	<i>E. Konukman</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>İ. Özdemir</i>	<i>M. Taşar</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>K. Akkaya</i>	<i>H. Örüç</i>
Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı
<i>M. O. Sungurlu</i>	<i>M. Yazar</i>
İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı V.
<i>A. Aksu</i>	<i>M. Yazar</i>
Maliye ve Gümrük Bakanı	Millî Eğitim Bakanı
<i>A. Kahveci</i>	<i>A. Akyol</i>
Bayındırlık ve İskân Bakanı	Sağlık Bakanı
<i>C. Altınkaya</i>	<i>H. Şıvgın</i>
Ulaştırma Bakanı	Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı
<i>C. Tuncer</i>	<i>L. Kayalar</i>
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	Sanayi ve Ticaret Bakanı
<i>İ. Aykut</i>	<i>Ş. Yürür</i>
Enerji ve Tab. Kay. Bak.	Kültür Bakanı Y.
<i>F. Kurt</i>	<i>İ. Özarslan</i>
Turizm Bakanı	
<i>İ. Aküzüm</i>	

**DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Dışışleri Komisyonu metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Dışışleri Komisyonu metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Dışışleri Komisyonu metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
ÇİN HALK CUMHURİYETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE
KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMA

Her biri Âkit Taraf olan Türkiye Cumhuriyeti ve Çin Halk Cumhuriyeti;

Özellikle bir Âkit Taraf vatandaşı ve şirketlerin diğer Âkit Tarafın ülkesinde yapacakları yatırımlarla ilgili olmak üzere, eşitlik ve karşılıklı çıkarlar gözönünde bulundurulacak, aralarındaki ekonomik işbirliğini arttırma arzusu ile;

Anlaşmanın yatırımlara uygulanması ile sermaye ve teknoloji akışını ve Âkit Tarafların ekonomik kalkınmasını canlandıracağını kabul ederek;

Yatırımlar için, istikrarlı bir ortamın ve ekonomik kaynakların en etkin kullanımının temini için adil ve eşit muamelenin gerekliliğine inanarak; ve

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması ile ilgili bir anlaşmanın ihdasına karar vermiş olarak,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

MADDE 1

Tanımlar

İşbu Anlaşmada,

a) “Şirket” terimi, kuruluş, şirket, iş-dernekleri ve diğer organizasyonlar dahil, Âkit Taraflardan birinin yürürlükteki kanun veya diğer mevzuatına göre usulüne uygun olarak teşekkül eden tüzel kişiliği ifade eder.

b) “Vatandaş” terimi Âkit Tarafın kanunları dahilinde o Âkit Tarafın vatandaşı statüsündeki gerçek kişileri ifade eder,

c) “Yatırım” terimi, yatırımı kabul eden Âkit Tarafın kanun ve diğer mevzuatı dahilinde yatırım olarak yapılan her çeşit mal varlığı olup, aşağıda belirtilenler de dahil; hisse, alacak hakkı, hizmet ve yatırım anlaşmalarından doğan hakları kapsar.

i) ipotek, tedbir ve rehin gibi maddî ve gayrimaddî haklar;

ii) şirket, şirket hisseleri veya şirketten ya da onun malvarlığından doğan menfaatler;

iii) yatırımla ilgili olup ekonomik değer taşıyan haklar ve para alacakları;

iv) telif hakkı, patent, ticarî marka, ticarî unvan, endüstriyel tasarım, ticarî sırlar, “know-how” ve peştemaliye dahil endüstriyel mülkiyet hakları;

v) hukuken veya sözleşme ile tanınan haklar ve doğal kaynakları araştırma, çıkarma veya kullanma ile ilgili imtiyaz ve kanuna uygun belgeler ve izinler;

vi) yeniden yatırımda kullanılan hâsılatlar ve yatırımlarla ilgili kredi anlaşmalarından doğan anapara ve faiz ödemeleri.

d) “Hâsılat” terimi ile yatırımdan elde edilen ve yatırımla ilgili kâr, temettü, sermaye kazancı, royalti, yönetim, teknik yardım ve diğer ücretler ile aynı ödemeleri ifade eder.

2. Mal varlıklarının yatırım ve yeniden yatırım şeklindeki herhangi bir değişiklik onların yatırım olma vasfını etkilemez.

MADDE 2

Yatırım Muamelesi

1. Her Âkit Taraf, kendi kanun ve diğer mevzuatı çerçevesinde, aynı koşullarda herhangi bir üçüncü ülkenin vatandaş veya şirketlerinin yatırımlarına tanınandan daha az elverişli olmamak üzere, ülkesinde yatırımlara ve ilgili faaliyetlere izin verecektir.

2. Her Âkit Taraf yapılmış olan yatırımları, benzer koşullarda herhangi bir üçüncü ülkenin vatandaş veya şirketlerinin yatırımlarına uyguladığından daha az elverişli olmayan bir muameleye tabi tutacaktır.

3. Âkit Taraflardan birinin yürürlükteki kanun ve diğer mevzuatı dahilinde yasal olarak kurulan ve diğer Âkit Tarafın vatandaş veya şirketlerinin yatırımları olan şirketlerin, kendi seçtikleri yönetici ve teknik personel ile anlaşmalarına tabiyet gözetilmeksizin izin verilir.

4. Her Âkit Taraf yatırımlarla ilgili veya yatırımları etkileyen kanun, yönetmelik ve kuralları yayımlayacaktır.

5. Bu maddenin 1. ve 2. paragraflarında belirtilen muamele ve koruma, bir Âkit Tarafın, üçüncü bir ülkenin vatandaş veya şirketlerine tanınan ve onun gümrük birliği, ortak pazar veya serbest ticaret bölgesi ile ilgili bir birliğe üyeliğinden kaynaklanan herhangi bir imtiyazı, diğer Âkit Tarafın vatandaş veya şirketlerine genişletmek zorunda olduğu şeklinde yorumlanamaz.

MADDE 3

Kamulaştırma

1. Aşağıda belirtilen şartlar sağlanmadıkça, Âkit Taraflardan birinin vatandaş veya şirketlerin yatırımları diğer Âkit Taraf ülkesinde kamulaştırılmayacak veya devletleştirilmeyecek veya eşit etkisi olan önlemlere maruz kalmayacaktır.

- Önlemler kanun ve diğer mevzuat dahilinde kamusal amaçla alınır.
- Önlemler ayrımcı değildir.

2. Tazminat, hangisi daha önce gerçekleşir veya uygulanabilirse, kamulaştırılmanın yapıldığı veya ilan edildiği tarihteki makul piyasa değerine tekabül edecek, serbestçe ve gecikmeksizin transfer edilecektir. Tazminatın ödenmesinin gecikmesi durumunda ilgili vatandaş veya şirket ödemedeki usule aykırı gecikme dönemi için faiz alacaktır.

3. İlgili vatandaş veya şirketin talebi üzerine, tazminat tutarı yatırımın yapıldığı Âkit Taraf mahkemesi veya aynı seviyedeki başka bir organ tarafından tekrar değerlendirilebilir.

4. Bir Âkit Taraf vatandaş veya şirketlerin diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunan yatırımlarının savaş veya diğer silahlı çatışma, olağanüstü hal, ayaklanma, ihtilal veya isyan sonucu zarara uğraması durumunda, ikinci Âkit Taraf tazminat veya benzerini, üçüncü ülke vatandaş ve şirketlerine sağlayacağı tazminattan daha az elverişli olmamak koşulu ile, birinci Âkit Taraf vatandaş veya şirketlerine sağlayacaktır.

MADDE 4

Geri Transfer

1. Her Âkit Taraf, kendi kanun ve diğer mevzuatı dahilinde, yapılacak olan yatırımlarla ilgili olarak aşağıda belirtilen transferlerin kendi ülkesine ve ülkesi dışına yapılmasına müsaade eder.

- a) Hâsılat,
- b) Yatırımın tamamının veya bir kısmının satış veya tasfiye bedeli,
- c) Madde 1 (c) de belirtilen yatırıma yönelik diğer bedeller.

2. Bu maddenin 1 inci paragrafında belirtilen transferler, transfer tarihindeki geçerli olan kur üzerinden, yatırımın yapıldığı konvertibl para birimi ya da ilgili vatandaş veya şirket tarafından mutabık kalınan herhangi bir konvertibl para birimi ile gecikmeksizin yapılacaktır.

MADDE 5

Halefiyet

Eğer bir Âkit Tarafın vatandaş veya şirketi ticarî olmayan risklere karşı kanunî bir sistem dahilinde sigortalanmışsa, bu tür bir sigortalamanın şartları gereği, sigortalayanın bahse konu vatandaş veya şirketin haklarına halefiyeti diğer Âkit Tarafa tanımadır.

Sigortalayan, vatandaş veya şirketin sahip olacağı haklar dışında hiç bir hakka sahip olmayacaktır.

Bir Âkit Taraf ile sigortalayan arasındaki uyuşmazlıklar bu Anlaşmanın 7. maddesi hükümlerine göre çözümlenecektir.

MADDE 6

Müzakereler

Herhangi birinin talebi sonucu Âkit Taraflar, Anlaşma ile ilgili olarak veya Anlaşmanın yorumu veya uygulaması ile ilgili her türlü uyuşmazlığı çözümlmek için beklemezsizin müzakereye başlayacaklardır.

MADDE 7

Yatırım Uyuşmazlıkları

Bir Âkit Tarafın vatandaş veya şirketi ile diğer Âkit Taraf arasında, diğer Âkit Tarafın ülkesindeki bir yatırımla ilgili uyuşmazlık şu şekilde çözümlenir :

a) Uyuşmazlığın tarafları uyuşmazlıklarını öncelikle iyi niyetle müzakere ve görüşmelerle çözüme yoluna gideceklerdir. Eğer bu müzakere ve görüşmeler başarısız olursa, uyuşmazlık, sözkonusu vatandaş veya şirket ile Âkit Tarafın kabul ettiği bağlayıcı olmayan üçüncü taraf usulleriyle çözümlenebilir. Eğer uyuşmazlık yukarıda belirtilen usullerle çözümlenemezse, ilgili vatandaş veya şirket uyuşmazlığı mezkûr Âkit Taraf mahkemesine götürebilir.

b) Eğer uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren bir yıl içinde, Madde 3'de belirtilen ve kamulaştırma ve devletleştirme sonucu ortaya çıkan tazminat miktarı ile ilgili uyuşmazlık çözümlenemezse, uyuşmazlığa katılan Âkit Tarafların her biri uyuşmazlığın UNCITRAL tahkim kurallarına göre çözümünü için bu maksatla kurulan tahkim kuruluna başvurabilir. Âkit Tarafın vatandaş veya şirketi ile diğer Âkit Taraf arasındaki diğer uyuşmazlıklar, uyuşmazlığa taraf Âkit Taraf kanun ve diğer mevzuatı dahilinde uluslararası tahkim kuruluna götürülebilir. Bu maddenin (a) bendinde belirtilen mahkemeye vatandaş veya şirketler tarafından başvurulması halinde bu paragraf hükmü tatbik edilmez.

c) Her iki Âkit Tarafın 1965 "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi"ne taraf olması halinde, uyuşmazlık yatırımın yapıldığı Âkit Tarafın sözleşmeye katılma koşulları dahilinde Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezine sunulabilir.

MADDE 8

Âkit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlık

1. Bu anlaşmanın yorumu ve uygulanması ile ilgili uyuşmazlıklarda, Âkit Taraflar iyi niyet ve anlayış ile hızlı ve adil çözümler bulmak için işbirliği yollarını araştıracaklardır. Bu bağlamda, Âkit Taraflar sözkonusu çözümlere ulaşmada doğrudan ve anlamlı görüşmelere gireceklerdir. Eğer bu görüşmeler başarısız olursa, Âkit Tarafların herhangi birinin isteği doğrultusunda, uyuşmazlık Âkit Taraflarca kabul edilen uygulanabilir uluslararası kurallar dahilinde bağlayıcı kararlar almak amacıyla tahkim kuruluna sunulabilir.

2. Tahkim kuruluna başvurudan sonra iki ay içinde her Âkit Taraf bir hakem seçer. İki hakem, üçüncü bir devlet vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Heyet Başkanı olarak seçerler. Eğer herhangi bir Âkit Taraf belirtilen süre içerisinde bir hakem seçemezse, diğer Âkit Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanından seçimi yapmasını isteyebilir.

3. Heyet Başkanının seçiminden sonra üç ay içinde tahkim kurulu, Anlaşmanın diğer koşulları doğrultusunda usul kuralları üzerinde anlaşmak zorundadır. Anlaşmazlık durumunda, mahkeme Uluslararası Adalet Divanı Başkanından, uluslararası tahkim yöntemleri ile ilgili genel kurallar dahilinde, usul kurallarını belirlemesini ister.

4. Tahkim talep eden Âkit Tarafın uyuşmazlığı doğrudan ve anlamlı görüşmeler ile çözümlenmeye çalışmış olduğunun tespiti üzerine, tahkim kurulu uyuşmazlığın esasları üzerinde tahkim görevine başlar.

5. Duruşma sonunu takip eden 2 ay içinde mahkeme oy çoğunluğu ile karara varır. Karar kesin ve bağlayıcıdır.

6. Başkanın ve hakemlerin masrafları ve diğer ilgili masraflar Âkit Taraflar arasında eşit şekilde paylaşılarak ödenir. Ancak, mahkeme Âkit Taraflardan birisinin daha yüksek bir oranı ödemesini, takdir yetkisini kullanarak, isteyebilir.

MADDE 9

Aykırılık

Bu Anlaşma iki Âkit Tarafın da yatırımların kabulüne ilişkin kuralları köymasına engel teşkil etmez, ancak bu kurallar bu anlaşmayla sağlanan hakları ihlal edemez.

MADDE 10

Vergilendirme

Her Âkit Taraf, kendi vergi politikaları açısından, diğer Âkit Taraf vatandaş ve şirketlerinin yatırım anlaşmalarında hakkaniyet ve eşitlik ilkesine sadık kalmalıdır.

MADDE 11

Yürürlüğe Girme, Yürürlük Süresi ve Sona Erme

1. Bu Anlaşma, Âkit Tarafların kendi ülkelerindeki iç yasal işlemlerin tamamlanmış olduğunu birbirlerine yazılı olarak bildirdikleri tarihten sonraki otuz gün içinde yürürlüğe girecektir. Bu Anlaşma on yıllık bir süre için yürürlükte kalacak ve bu Maddenin 2. pragrafına göre sona erdirilmedikçe yürürlükte kalmaya devam edecektir. Anlaşma, 1971 yılından sonra yapılan yatırımlara uygulanacaktır.

2. Âkit Taraflardan herbiri, yazılı olarak diğ er Âkit Tarafa 1 yıl önceden feshi ihbarda bulunarak, ilk on yılın bitiminden veya bundan sonra her an sona erdirebilir.

3. Bu Anlaş ma Âkit Taraflar arasında yazılı bir anlaş ma ile değ iştirilebilir. Herhangi bir değ işiklik, Âkit Taraflardan herbirinin diğ er Âkit Tarafa değ işikliğ in yürürlü ğ e girmesi için gerekli tüm iç formaliteleri tamamladığ ını bildirmesi üzerine yürürlü ğ e girecektir.

4. Bu Anlaş manın son bulmasından önce yapılan veya iktisap edilen ve dolayısıyla bu Anlaş manın uygulandığ ı yatırımlara Anlaş manın sona ermesinden önceki diğ er tüm maddele-
rin hükümleri, sözkonusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaş mayı, tarafların tam yetkili temsilcileri imzalamışlardır.

Türkçe, Çince ve İngilizce dillerinde ve her metin aynı derecede geçerli olma üzere ikiş er
metin olarak Pekin'de 13.11.1990 tarihinde aktedilmiştir.

Yorumda farklılık halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

ÇİN HALK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA